

การดำเนินงานตามโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝันในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3

The Operation of the School Labs Project of Education Schools under the

Udon-Thani Educational Service Area 3

นพคุณ จันทร์เสนา¹

สุนทร โคตรบรรเทา²

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบและข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนา การดำเนินงานตามโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝันในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2557 ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) แล้วเทียบสัดส่วนหาค่าความถี่ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 279 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .96 สถิติที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า F-test (one way ANOVA) t-test แบบ Independent samples และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe') ผลการศึกษาพบว่า

1. การดำเนินโครงการโรงเรียนในฝันของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ ด้านการพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการ รองลงมา ด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและกระบวนการจัดการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 ตามความคิดเห็นของบุคลากรโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนรายด้านมีความแตกต่างกันอยู่ 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการ ด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาและด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ส่วนด้านด้านการพัฒนาระบบภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์และทรัพยากรทางการศึกษาไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 ตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาแยกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่

4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการ ด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและกระบวนการจัดการ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาและด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

คำสำคัญ : โครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน, สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

¹ นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนครราชสีมา

² รองศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

Abstract

The purposes of this research were to study, compare, and suggest the development of the operation of the school labs project of education schools under the Udon-Thani educational service area 3. The sample in this research was administrators and teachers, a total of 279 people chosen by Stratified Random Sampling in the academic year 2014 under the Udon-Thani educational service area 3. The study instrument was a questionnaire with the reliability value of 0.96. Statistical analysis were frequency, percentage, mean (\bar{x}), standard deviation (S.D.), F-test (One way ANOVA), t-test (Independent samples), and the Scheffé Method. The results showed that.

1. The operation of the school labs project of education schools under the Udon-Thani educational service area 3 was found to be at the maximum level in overall and individual aspects. The maximum level considers three aspects from the highest to the lowest in the following order; development of administration and management, development of student quality, and development of teachers and educators.

2. Comparing the condition of the school labs project of education schools under the Udon-Thani educational service area 3, it was found that the opinions of staff had a difference at a level of significance of 0.01 for four individual aspects; the development of administration and management, the development of student quality and knowledge management, the development of teachers and educators, and the development of information technology system and communication, but there was no difference for supporters network system and education equipment.

3. Comparing the operation of the school labs project of education schools under the Udon-Thani educational service area 3, it was found that the opinions of staff in different size schools had a statistically significant difference at the .01 level. When considering individual aspects, there was a statically significant difference at the .01 level for four aspects; the development of administration and management, the development of student quality and management process, the development of teachers and educators, and the development of information technology system and communication.

Keywords : School labs project, basic education schools

บทนำ

จากการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อเป็นการสนองเจตนารมณ์พระราชบัญญัติฉบับนี้ รัฐบาลโดยกระทรวงศึกษาธิการจึงจัดให้มีหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ขึ้นใช้แทนหลักสูตรระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายเดิมซึ่งใช้มานานเกินสิบปี มีจุดอ่อนหลายข้อ ในการพัฒนาผู้เรียน กระทรวงศึกษาธิการจึงพยายามคิดหาแนวทางที่จะดำเนินการปฏิรูปการศึกษาให้เป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม และให้บังเกิดผลโดยเร็วที่สุด จึงกำหนดแผนงานโครงการต่าง ๆ ขึ้นมามากมาย เพื่อเป็นกลยุทธ์ในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามการปฏิรูปดังกล่าว หนึ่งในกลยุทธ์ที่รัฐบาลโดยกระทรวง ศึกษาธิการเห็นว่ามีประสิทธิภาพในการดำเนินการไปสู่เป้าหมายดังกล่าวได้เป็นอย่างดีคือ โครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน ซึ่งมี

ภาพความสำเร็จดังนี้ นักเรียนใฝ่รู้ รักการอ่านและการค้นคว้า แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นคนดี มีคุณธรรม รู้จักคิด วิเคราะห์ มีทักษะการดำรงชีวิตในสังคมยุคใหม่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ สร้างงาน สร้างอาชีพนำเสนอผลงานได้อย่างสร้างสรรค์สืบสานวิถีวัฒนธรรมไทยมั่นใจในตนเอง ครู มีทักษะวิชาชีพในการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเหมาะสมกับผู้เรียน มีความกระตือรือร้นสนใจ ใส่ใจดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองตามศักยภาพอย่างเต็มกำลังความสามารถ ผู้บริหาร เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงให้โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ดีมีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาวิชาการ หลักสูตร นวัตกรรมและกระบวนการเรียนรู้สู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนโดยอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โรงเรียน เป็นโรงเรียนขั้นดี มีคุณภาพมีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่อบอุ่น ปลอดภัยเอื้อ ต่อการเรียนรู้มีเอกลักษณ์โดดเด่นเป็นต้นแบบของการปฏิรูปการศึกษาซึ่งเกิดจากการร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมพัฒนาร่วมสนับสนุนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและประชาสังคม ผู้ปกครองและชุมชน ให้การยอมรับ เชื่อถือ มีความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของและสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 ได้ตระหนักถึงความสำคัญและถือเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างยิ่งในการที่จะดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกและการปฏิรูปการศึกษา จึงได้ดำเนินการระดมความคิดโดยให้บุคลากรทั้งในและนอกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน เพื่อหาแนวทางในการกำหนดกรอบทิศทางการดำเนินงานให้บรรลุเป้าประสงค์ตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ของทางราชการในด้านต่าง ๆ ในการกำหนดทิศทางการบริหารและการจัดการศึกษา ได้มีการกำหนดเป้าประสงค์ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่รัฐจัดให้อย่างทั่วถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย นอกจากนี้ยังมีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างสอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา โดยคำนึงถึงความต้องการของท้องถิ่น มีการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา สื่อการเรียนการสอน ตลอดจนทบทวนหลักสูตรสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนการสอนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และมีปัจจัยหลายประการที่เอื้อต่อการดำเนินงานพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความพร้อมด้านการบริหารจัดการ มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถที่หลากหลาย ส่งผลให้สถานศึกษามีความพร้อมสูง โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน เอกชน และชุมชนภายในเขตพื้นที่การศึกษาเป็นอย่างดี (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3. 2556 : 4-5)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝันในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามโครงการ หนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งและขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะในการพัฒนาการดำเนินงานตามโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3

เนื้อหาที่เกี่ยวข้อง

โครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน

การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีการปฏิรูป ดังนี้ (สุพล วังสินธุ์. 2546) มี 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านคุณภาพผู้เรียน กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข คือ เก่ง ดีและมีความสุข

2. ด้านความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดการศึกษาต้องให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการเข้ารับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ให้ได้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

3. ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ การจัดหลักสูตรให้มีความต่อเนื่องเชื่อมโยง มีความสมดุลในเนื้อหาสาระ ทั้งที่เป็นวิชาการ วิชาชีพและวิชาว่าด้วยความเป็นมนุษย์กับทั้งให้มีความสอดคล้อง มีบูรณาการและมีความหลากหลายกระบวนการเรียนรู้ ให้ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดหรือให้ยึดหลักผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและต้องเป็นการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต

4. ด้านครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา จัดระบบกระบวนการผลิตการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและการพัฒนาครู คณาจารย์ ตลอดจนบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องและให้มีคุณภาพมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง

5. ด้านระบบการบริหารและการสนับสนุนทางการศึกษา จัดระบบบริหารและการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล โดยให้มีเอกภาพทางด้านนโยบายแต่มีความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมให้เอกชนร่วมจัดการศึกษาและให้มีความอิสระในการบริหารจัดการภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ จัดระบบการจัดสรรและการลงทุนเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนตลอดจนให้จัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้การศึกษาระดับมัธยมศึกษาในฐานที่มีความสำคัญสูงสุดต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ จัดระบบการจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำ และโครงสร้างพื้นฐานอื่นที่จำเป็นต่อการส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคมและการสื่อสารในรูปแบบอื่น เพื่อใช้ประโยชน์สำหรับการศึกษา ตลอดจนส่งเสริมสนับสนุนให้มีการผลิตและการพัฒนาแบบเรียน ตำรา หนังสือทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์ วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

กลยุทธ์หลักแผนดำเนินการโครงการโรงเรียนในฝัน

โรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝันได้ดำเนินการตามแผนกลยุทธ์หลักดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 17)

1. สร้างพลังขับเคลื่อนให้โรงเรียนมีการบริหารจัดการที่ดี คล่องตัว มีประสิทธิภาพส่งผลให้นักเรียนพัฒนาศักยภาพมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม

2. พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ความสามารถ คุณลักษณะที่พึงประสงค์และทักษะการดำรงชีวิตได้ตามศักยภาพ

3. สร้างเสริมศักยภาพบุคลากรทุกระดับให้เป็นมืออาชีพ มีทักษะในการปฏิบัติงานสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

4. เพิ่มสมรรถนะของโรงเรียนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้และบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

5. ระดมสรรพกำลังสร้างภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์ที่เข้มแข็งอันเกิดจากพลังการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กร ประชาสังคมในรูปแบบของผู้อุปถัมภ์และผู้ร่วมคิดร่วมปฏิบัติร่วมพัฒนา

แม้ประเทศไทยจะมีศักยภาพ มีคนเก่ง แต่ก็กระจุกกระจาย หากไม่บ่มเพาะไม่รวมพลังไม่นำมาขยายผลสิ่งที่เป็นของดีของประเทศในอนาคตจะลำบากมาก การปฏิรูปการศึกษาเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องทำทั้งระบบและต้องใช้เวลาที่จะส่งผลนาน แต่สังคมไทยไม่มีเวลารอนานวันนี้ประเทศไทยสามารถยึดสิ่งที่มีอยู่เพื่อแข่งขันกับคนอื่นได้อีกระยะ

หนึ่งเท่านั้น เราจำเป็นต้องเร่งปฏิรูปการศึกษาในมิติที่กว้างกว่าการปฏิรูปด้วยกฎหมายและโครงสร้าง เป็นมิติที่นำความรู้สมัยใหม่ประกอบกับแก่นปัญญาเดิม เพื่อการพัฒนาประเทศให้แข่งขันกับคนอื่นได้ในมิติใหม่และทำให้มิติแห่งการปฏิบัติให้เป็นจริง

การสร้างโรงเรียนในฝัน ให้กระจายอยู่ทุกอำเภอในระยะแรกเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิบัติจริงส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาเป็นเครื่องมือที่จะส่งเสริมเด็กไทยที่ขาดโอกาสได้รับการพัฒนาในระดับมาตรฐานใกล้เคียงบ้าน เป็นการขับเคลื่อนพลังปัญญาหลังประสบการณ์ พลัทธิย์เข้าสู่โรงเรียนเพื่อให้สามารถเป็นโรงเรียนที่เติมฝันให้คนในชนบทหรือคนมีรายได้น้อยให้ลูกหลานของเราเติบโตมามีการศึกษาที่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุดรธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 610 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้มาตามวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2543) แล้วเทียบสัดส่วนหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละสถานภาพแล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 279 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบสอบถาม สถิติพื้นฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. การดำเนินโครงการโรงเรียนในฝันของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุดรธานี เขต 3 อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ ดังนี้ ด้านการพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการ รองลงมา ด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและกระบวนการจัดการเรียนรู้ และด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1) ด้านการพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีข้อที่มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดอยู่ 5 ข้อคือ โรงเรียนได้ผลิตและเผยแพร่ข่าวสารเครื่องมือพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารและการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับครูและผู้บริหาร ผู้บริหารโรงเรียนปรับแผนการดำเนินงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ โรงเรียนมีระบบการบริหารจัดการที่ดีโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาการวิเคราะห์ โรงเรียนมีการปรับทิศทางการพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับเป้าหมายโรงเรียนในฝัน และโรงเรียนปรับบรรยากาศและวัฒนธรรมการปฏิบัติงานในโรงเรียนแบบกาลยามมิตรเมตตภาพลังก์ ส่วนข้ออื่นๆ มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนได้ผลิตและเผยแพร่ข่าวสารเครื่องมือพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารและการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับครูและผู้บริหาร รองลงมาคือ ผู้บริหารโรงเรียนปรับแผนการดำเนินงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ โรงเรียนได้พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดความเข้มแข็ง

2) ด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีข้อที่ปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนมีการส่งเสริมศิลปะ ดนตรีและกีฬาให้กับนักเรียน รองลงมาคือ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้ครูทำวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ โรงเรียนมีการปรับปรุงกระบวนการต้นการวัดประเมินผลเน้นสภาพจริงและการสอบวัดการวิเคราะห์จากแบบเรียน

3) ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในระดับมาก เมื่อ

พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนได้จัดสัมมนาการปฏิบัติการเรียนรู้ให้แก่ครูบุคลากรทางการศึกษา รองลงมาคือ โรงเรียนมีการจัดสัมมนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ โรงเรียนมีการฝึกอบรมให้ครูมีความรู้ความสามารถในการใช้ระบบ Online Internet, Intranet

4) ด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ โรงเรียนมีการส่งเสริมใช้ซอฟต์แวร์ที่มีลิขสิทธิ์ เพื่อพัฒนาระบบ ICT รองลงมาคือ โรงเรียนมีการพัฒนาระบบบริการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารโดยจัดทำระบบสารสนเทศ (MIS) ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือโรงเรียนมีการพัฒนาระบบอุปกรณ์ขั้นพื้นฐานเพื่อใช้งานในการบริหารจัดการ

5) ด้านการพัฒนาระบบภาคีเครือข่ายอุปกรณ์และทรัพยากรทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มี ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือโรงเรียนมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ขอรับการสนับสนุนจากองค์กรภาคเอกชนและรัฐวิสาหกิจ รองลงมาคือ โรงเรียนมีคู่มือภาคีเครือข่ายอุปกรณ์และแนวทางการพัฒนาความร่วมมือโรงเรียนในฝัน ส่วนข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุดคือ โรงเรียนมีการปรับระบบการจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณโรงเรียนในฝันด้านอัตรากำลังและค่าใช้จ่าย

2. การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามความคิดเห็นของบุคลากรโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนรายด้านมีความแตกต่างกันอยู่ 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการ ด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาและด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ส่วนด้านด้านการพัฒนาระบบภาคีเครือข่ายอุปกรณ์และทรัพยากรทางการศึกษา ไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการ ด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและกระบวนการจัดการ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาและด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

อภิปรายผล

1. การดำเนินงานตามโครงการหนึ่ง อำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เร่งรัดให้โรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน มีการพัฒนาครูผู้สอน มีการวัดผลประเมินผลนักเรียนที่เน้นการวัดผลประเมินตามสภาพจริง ตลอดจนมีการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพและธรรมชาติของนักเรียน ซึ่งถือว่าเป็นนโยบายของโรงเรียนในฝัน โดยกำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุกเขตในสังกัด ได้ดำเนินการไปพร้อมกันอย่างเร่งรัด ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 23-56) ได้กำหนดแผนพัฒนาระบบบริหารและการจัดการให้โรงเรียนทุกโรงเรียนมีแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการที่เกิดจากการมีส่วนร่วมและการยอมรับของผู้เกี่ยวข้องซึ่งแสดงให้เห็นการพัฒนาเอกลักษณ์ตามความต้องการของชุมชนและสอดคล้องกับเจตนารมณ์และทิศทางโรงเรียนในฝัน มีการจัดวางโครงสร้าง ระบบการบริหารจัดการที่ดี บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมตลอดจนกระบวนการปฏิบัติงานที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาโรงเรียน บ่ง

บอกถึงการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ความคล่องตัว ตลอดจนวัฒนธรรมองค์กรที่ฝึกพลังสร้างสรรค์แบบกัลยาณมิตรและสอดคล้องกับการศึกษาของ สุภาพ เพชรอุดม (2548 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาดำเนินงานของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่าน เขต 2 พบว่า 1) การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานตามขนาดสถานศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ในส่วนการปฏิบัติงาน พบว่า การบริหารจัดการส่วนใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการพัฒนาบุคลากรส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน 2) การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงาน พบว่า ปัญหาการเตรียมงานด้านบุคลากรส่วนใหญ่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนใหญ่ปัญหาการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนและชุมชนส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน สำหรับปัญหาการปฏิบัติพบว่า ปัญหาการบริหารจัดการ การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนปัญหาการพัฒนาบุคลากรส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน

2. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน ของสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามสภาพโดยภาพรวมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนรายด้านมีความแตกต่างกันอยู่ 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการ ด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาและด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ส่วนด้านพัฒนาระบบภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์และทรัพยากรทางการศึกษา ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ ศรีทัศน์ วิรัชวา (2550 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาสภาพปัญหาและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงขลา พบว่า สภาพการปฏิบัติงานตามโครงการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังคงสอดคล้องกับ ไชยภพ อุตสาหะ (2548 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันของจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝันในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ตามความคิดเห็นของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการ ด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและกระบวนการจัดการ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาและด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 มีข้อจำกัดในการบริหารงานหลายอย่าง เช่น อาคารสถานที่ ที่ตั้ง งบประมาณ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชาวนรงค์ สุราสา (2550 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากองแก้ว เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านพัฒนาการบริหารและการจัดการ ด้านพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และอันดับสุดท้ายคือด้านการพัฒนาระบบภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์และทรัพยากรทางการศึกษา และสอดคล้องกับอารีรัตน์ อินทุมาร (2549 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาสภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและการดำเนินงานรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการ ด้านพัฒนาคุณภาพนักเรียนและกระบวนการจัดการเรียนรู้ในระดับปานกลาง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผลการเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงาน จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษา พบว่าสถานศึกษาในโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน กรุงเทพมหานคร สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาต่างกัน มีสภาพการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มี 4 ด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบการบริหารจัดการ ด้านการพัฒนาคุณภาพนักเรียนและกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนา ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารและด้านการพัฒนาระบบภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์และทรัพยากรทางการศึกษา ส่วนด้านการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษาไม่พบความแตกต่าง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรประสานงานให้ภาคีเครือข่ายอุปถัมภ์ โรงเรียนต้นแบบ โรงเรียนพี่เลี้ยง ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนโรงเรียนอย่างจริงจังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบควรจัดสรรงบประมาณและบุคลากรให้ เพียงพอและเหมาะสม ควรมีการส่งเสริมประสิทธิภาพของบุคลากรโรงเรียนในฝันในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนใน ฝันอย่างเต็มที่และต่อเนื่อง ฝึกให้ครูและนักเรียนมีความเชี่ยวชาญในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

ควรศึกษาการดำเนินงานโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันในระดับจังหวัดระดับภาคและประเทศต่อไป และ ควรศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อประสิทธิผลการดำเนินงานตามโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ.(2546). **แผนหลักโครงการ “หนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน” Master Plan of Lab School Project**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชาญณรงค์ สุราสา. (2550). **ประสิทธิผลการดำเนินโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาขอนแก่น เขต 1**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไชยภพ อุตสาหะ. (2548). **การดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันของจังหวัด ร้อยเอ็ด**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- นิพนธ์ กินาวงศ์. (2543). **หลักการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 2. พิษณุโลก : ตระกูลไทย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ไพฑูริย์ วงศ์ภักดี. (2548). **การศึกษาสภาพการดำเนินงานโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝันของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร-มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศรีทัศน์ วีรสวา. (2550). **สภาพปัญหาและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียน ในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย ราชภัฏสุรินทร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุพล วังสินธุ์. (2546). **การบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อารีรัตน์ อินทุमार. (2549). **สภาพและปัญหาการดำเนินงานของสถานศึกษาในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียน ในฝันกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.